

Welke kunstwerken uit de collectie van het KMSKA inspireren kunstenaars van nu? En waarom? Hoe werkt dat, 'inspiratie'? Een gesprek met Artist in Residence Aïda Gabriëls.

Dansend door het museum

Door Eline Wellens
Portretfoto Marcel Lennartz

Aïda Gabriëls is regisseur bij het collectief *oester*, een nieuwe Artist in Residence bij het KMSKA. Hun muziektheaterproducties bevinden zich op het snijvlak tussen klassieke en moderne muziek, opera, dans, performance en beeldende kunst. In het voorjaar van 2024 brengen zij hun nieuwe voorstelling *Styx* in het museum.

Wat trok jullie aan in de samenwerking met het KMSKA?

Aïda Gabriëls 'Het museum is een uniek kader. Dit is een bijzondere kans om actief met een statische discipline aan de slag te gaan en er dynamische kunstvormen aan toe te voegen. Hierdoor hoop ik dat we een *pas de deux* kunnen creëren, tussen het museum als entiteit en wat wij daarbinnen gaan brengen. Anderzijds ben ik ook geïnteresseerd in perspectief. Een curator maakt de keuze van de werken die worden getoond en waar wij als publiek vaak op een heel archetypische manier naar kijken, volgens de interpretatie in een catalogus. Er is boeiend onderzoek gedaan naar de sociale choreografie in kunstgalerijen en musea. Daaruit blijkt dat mensen enorm volgzaam zijn. Bijna iedereen legt hetzelfde parcours af, blijft ongeveer even lang staan bij bepaalde werken...'

'Mij interesseert hoe we daarmee kunnen spelen: hoe kunnen we de blik van de toeschouwer gaan manipuleren? Kunnen we hen bewust maken van een bredere manier van kijken door andere elementen toe te voegen, zoals lichtkunst, beweging, muziek...?'

Waar zit voor jullie de inspiratie? Ben je meer aangetrokken tot de museale ruimtes of tot de collectie?

'Zeker de combinatie van beide. De collectie vormt de basis, maar de manier waarop ze gepresenteerd wordt, is echt uniek. Het is geen lineaire of chronologische presentatie: de werken gaan in conversatie met elkaar volgens bepaalde thema's. Jef Verheyen gecombineerd met oudere werken in zaal Licht, Basquiat die tussen meer klassieke werken hangt, Berlinde De Bruyckere die in de ruimte naast die van de *Madonna* van Fouquet geplaatst wordt... De kunstenaars die ik hier noem resoneren persoonlijk bij mij omdat er zoveel potentieel in schuilt. Ze tonen heel menselijke thematieken, waar we ons allemaal in kunnen herkennen. Er is een reden waarom deze kunst tijdloos is en ons nog steeds boeit, al zijn sommige werken eeuwenoud. We hopen deze thema's open te trekken voor het publiek.'

‘Het leven wordt waardevol door het besef dat alles eindig en vergankelijk is. Vanuit dit idee zijn we gestart.’ *Aïda Gabriëls*

Charon en de Styx, leven en dood

Kan je wat meer vertellen over de komende voorstelling *Styx*?

‘De Styx is in de Griekse mythologie de rivier tussen de boven- en onderwereld, die iedereen moet oversteken, begeleid door de veerman Charon. De doortocht tussen leven en dood is het meest universele wat er bestaat: het is een tussenzone en transitie waarin we allen gelijk zijn. Het leven wordt waardevol door het besef dat alles eindig en vergankelijk is. Vanuit dit idee zijn we gestart. Het idee van de rivier is een paradoxaal grensvlak: leven en dood kruisen elkaar zonder te versmelten. Deze diepmenselijke onderwerpen beheersen zowel de statische als de

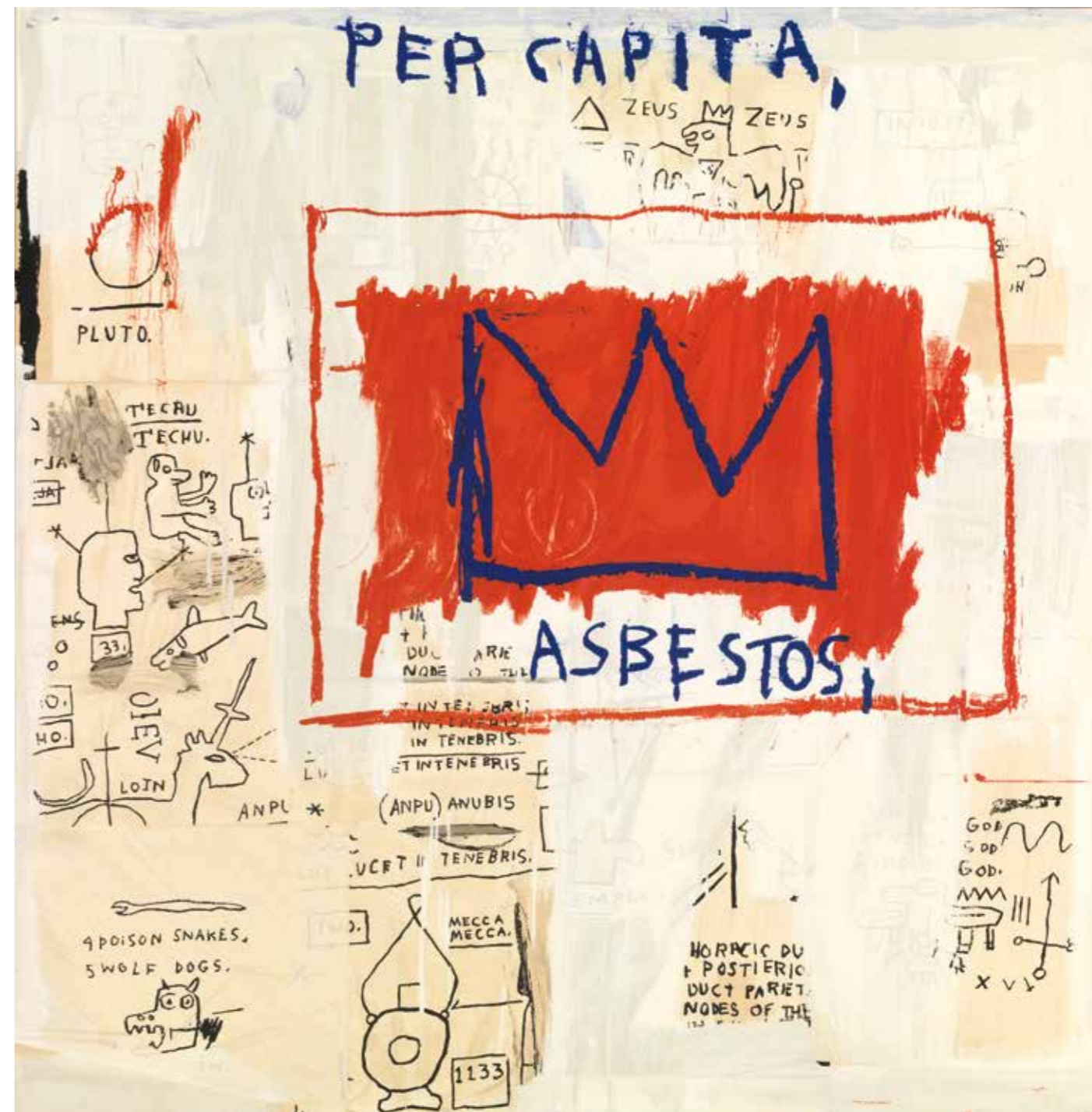
actieve kunstvormen. De meeste opera’s draaien uit op een moord of zelfmoord. Veel beeldend werk gaat ook over leven en dood, vaak vanuit een christelijke traditie. Het is duidelijk een thema dat ons al eeuwenlang beheerst. We zitten ook in een tijd waarin we helaas meer dan ooit geconfronteerd worden met deze feiten zoals oorlog: het conflict in Oekraïne, nu weer in het Midden-Oosten...’

‘Ik vind het boeiend om deze thema’s vanuit een ander perspectief te benaderen. De onderwerpen en figuren leven allemaal vanuit een archetype, vanuit verschillende interpretaties door de tijd heen. Toeschouwers krijgen die vaak passief ingelepeld, zonder zich bewust te zijn van de echte betekenis. Ons doel is deels om mensen weer gericht te leren kijken naar kunst en over de boodschap te reflecteren. Dat kan je dan weer terugkoppelen naar bredere maatschappelijke thema’s. Vaak hebben we één bepaald beeld vanuit een opgelegde invalshoek en doen we niet de moeite om verder te kijken. Die bewustwording en nood aan reflectie vind ik heel belangrijk.’

‘De figuur van de veerman Charon wordt in onze voorstelling vertolkt door verschillende performers en kunstenaars met wie we werken, zoals een mezzosopraan, een percussioniste, dansers, een beeldend kunstenaar... Zij nemen het publiek mee op een reis door de voorstelling.’

Jef Verheyen, *Morgen*, (1965),
olieverf op vezelplaat, 148,6 x 149 cm,
KMSKA, inv.nr. 3143.

Te zien in zaal 1.4 Licht.

Jean-Michel Basquiat,
Per capita, (2001), zeefdruk
op papier, 1015 x 1015 mm,
KMSKA, inv.nr. 3989.

Tot 7 januari te zien in zaal 3.3 Prentenkabinet.

Berlinde De Bruyckere, *Schmerzemann I*, (2006), polyester, was, ijzer, 530 x 200 x 100 cm, privécollectie. Te zien in zaal 2.19 Lijden.

Genreus

Hoe wordt je inspiratie in de uitvoering vertaald?

'Het overkoepelende thema is contrast, een heel breed concept. Momenteel zijn we bezig met een aantal kernwerken te selecteren, waaronder stillevens: het werk van Clara Peeters vind ik geweldig. Op een onbewuste manier zijn dit heel contrastrijke werken. Je ziet een half levende vis liggen, die snel zal sterven. De bloemen zijn afgeknipt, en dus ook al aan het vergaan.'

'We bouwen een parcours op waarin we de kunst op een organische manier integreren in het landschap voor de voorstelling. Zo nemen we de combinatie van een aantal werken in zaal Licht als fundament van een choreografie die daar zal plaatsvinden. We creëren een spanningsveld: het is geen letterlijke vertaling van kunstwerken naar een heel andere discipline. We willen die grenzen net op een transdisciplinaire manier laten vervagen. Iedereen heeft ook

'Het KMSKA is een dankbare plek voor dit soort projecten, omdat er is nagedacht over de hele bezoekerservaring.'

Aïda Gabriëls

een eigen, persoonlijke ervaring, doordat je als kijker keuzes moeten maken. Ga ik met performer A of B mee? Soms word je losgelaten in een ruimte en zijn er geen performers, maar is er een interventie door lichtkunst, waardoor we de architectuur zelf actief inzetten of beeldend werk dat we zelf toevoegen. Door dit spel wordt het publiek ook een participant. Ook op auditief niveau spelen we met geluidsresonantie. Niet alles wat je ziet, zal je horen en niet alles wat je hoort, zal je zien.'

Clara Peeters, *Stilleven met vis*, (1612-1621), olieverf op paneel, 37,7 x 49,9 cm, KMSKA, inv.nr. 834. Nog tot 25 februari 2024 te zien in de expo: *Zeldzaam & onmisbaar*, MAS, Antwerpen.

'Het KMSKA is een dankbare plek voor dit soort projecten, omdat er is nagedacht over de hele bezoekerservaring. Die generositeit vind ik ook heel belangrijk in mijn werk. Het gaat niet over overdaad, maar over veelheid. Je wilt mensen iets laten voelen. Dat is ook zo in het KMSKA: door de manier waarop de werken gecombineerd zijn, wordt een veelheid geschonken. Niet enkel aparte objecten op zich, maar de totaalervaring en het samenspel ervan zijn van belang. Ik hoop dat we er ook in slagen om het publiek iets te doen voelen, iets mee te geven. Dat mensen op een bepaalde manier anders naar kunst gaan kijken. ■

INFO

De voorstellingen van *Styx* staan gepland op 15 en 16 mei 2024 in het KMSKA. www.oester.club

